

Länsstyrelsen
Norrbotten

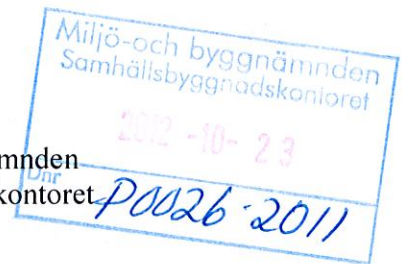
SAMRÅDSYTTRANDE

Datum
2012-10-22

Diarienummer
402-9017-12

1 (4)

Kiruna kommun
Miljö- och Byggnämnden
Samhällsbyggnadskontoret
981 85 Kiruna

Detaljplan för Mertainengruvan, del av fastigheten Svappavaara 1:25 mfl, Kiruna kommun

Bakgrund

Kiruna kommun har upprättat ett förslag till ny detaljplan för gruvverksamhet vid Mertainen ca 12 km nordväst om Svappavaara invid väg E10. Inom området har gruvverksamhet bedrivits tidigare och LKAB avser nu att återuppta verksamheten. Tillståndsprövning enligt miljöbalken pågår parallellt med detaljplanarbetet.

Planområdet ligger inom område av riksintresse för värdefulla ämnen och material och delvis inom område av riksintresse för rennäring. Väg E10 liksom Malmbanan utgör riksintresse för kommunikationer. Vattendrag inom planområdet, eller som avvattnas från planområdet bl.a. Mertasetno, ligger inom Torne älvs avrinningsområde och ingår i Natura 2000-området Torne älven.

Ingen detaljplan finns för aktuellt planområde.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tillhörande pågående tillståndsprövning medföljer i planhandlingarna.

Länsstyrelsens synpunkter

Naturmiljö

Förutom att aktuellt planområde berör olika områden av riksintresse, så omfattar planområdet områden med mycket höga naturvärden framförallt knutna till urskogsmiljöer, vilket framkommit i de naturinventeringar som LKAB låtit genomföra. Dessa områden ligger inte huvudsakligen där själva gruvbrytningen avses ske, utan berörs mer av det område som föreslås för upplag, byggnader och andra tillhörande verksamheter. Länsstyrelsen anser att större hänsyn behöver tas till områdets naturvärden och att de kringverksamheter som tillkommer bör lokaliseras till områden där naturvärdena inte påverkas i lika hög grad. Ju mer av de mest värdefulla delarna och strukturerna som lämnas orörda, ökar dessutom områdets möjlighet att återhämta sig efter avslutad gruvverksamhet. Länsstyrelsen rekommenderar därför kommunen att se över planområdets disposition när det gäller aktuella kringverksamheter. Detta torde eventuellt kunna medföra en annan avgränsning av planområdet där områden med höga naturvärden undantas från området för gruvan. Under alla förhållanden behöver planen anpassas för ökad hänsyn till höga naturvärden.

Landskapsbild

Länsstyrelsen noterar att de höjder som avses tillåtas för upplag förefaller vara i högsta laget, då de med de förslagna höjderna kommer att konkurrera med angränsande välkända landmärken i form av berget Mertainens två toppar. Länsstyrelsen anser att kommunen bör överväga att begränsa tillåten upplagshöjd till nivåer som gör att gruvan inte får en så framträdande roll i landskapet. Detta kan eventuellt innebära att nya områden för upplag behöver identifieras, vilket även bör ske med anledning av hänsyn till naturmiljön.

De förslag till riktlinjer avseende skyddsplantering, terränganpassning, färgsättning mm, som finns i planbeskrivningen sidan 14 och som syftar till att begränsa gruvanläggningens omgivningspåverkan när det gäller landskapsbilden, behöver följas upp med planbestämmelser för att säkerställa att de genomförs.

Väg E10

I planförslaget uppges att verksamheten innebär en belastning på befintlig infrastruktur, med sämre framkomlighet i trafiken som följd. Länsstyrelsen noterar även att det inte är möjligt för den allmänna trafiken att använda sig av alternativa vägsträckningar (permanent eller tillfälligt) i samband med sprängning, utan att trafiken måste stoppas när sprängningar sker. Det går inte att utläsa av planhandlingarna vad sådana stopp av trafiken längs väg E 10 kan komma att medföra i fråga om risker och konsekvenser för samhällsviktiga funktioner som måste använda vägen i samband med utryckning. Frågan om behov av skyddsavstånd mellan E10 och lokaler där människor kommer att vistas behöver också belysas, då väg E10 är rekommenderad väg för transporter av farligt gods.

Planförslaget möjliggör tre lägen för anslutningar mot väg E10. Trafikverket genomför för närvarande en förstudie för att i ett helhetsperspektiv utreda förutsättningarna och finna lösningar för framtida väg och järnvägstransporter, där bl.a. lämpliga lägen för anslutningar mot väg E10 kan utkristallisera sig. Planförslagets lösningar bör samordnas med vad som framkommer i Trafikverkets förstudie. Även behov av förändringar och säkerhetsåtgärder på E10 och Svappavaarabanan som enligt planbeskrivningen kommer att utredas av Trafikverket och LKAB behöver vara klarlagda innan planen antas.

Rennäring

Delar av planområdet nyttjas av rennärings och såväl Gabna som Laevas samebyar kommer att beröras av den planerade gruvverksamheten. En flyttled av riksintresse går strax söder om planområdet. Påverkan sker både i form av att marker tas i anspråk och att buller, damning och andra aktiviteter kan inverka störande för renarna, vilket framgår av planhandlingarna. Det går dock inte att utläsa vilka anpassningar som avses göras för att minimera påverkan på rennärings, förutom att diskussioner förs mellan LKAB och berörda samebyar. Planbeskrivningen behöver förtydligas avseende detta. Vid en eventuell omDispositionering av planområdet för att minska intrånget i värdefulla naturområden så är det mycket viktigt att konsekvenserna för rennärings beaktas.

Kulturmiljö

Av MKB:n behöver det redovisas hur bedömningen att fornlämningarna inte påverkas har gjorts. Det kan till exempel vara typ av fornlämning samt avstånd från och typ av planerad verksamhet som varit det som utgjort grunden för bedömningen och det är viktigt att redovisas. På de kartor som redovisas i MKB bör även de skyddsområden som Länsstyrelsen har meddelat för fornlämningarna redovisas.

Av planbeskrivningen framgår att ett antal fornlämningar kommer att förstöras av den planerade verksamheten. Länsstyrelsen behöver informeras om vilka lämningar som tagits bort i samband med verksamheten.

Damning

Länsstyrelsen bedömer att beskrivningen i planförslaget avseende utsläpp till luft i form av damning är bristfällig, men förutsätter att frågan om hur dammande material skall behandlas kommer att hanteras och regleras i tillståndet för verksamheten. Länsstyrelsen vill dock betona att frågeställningen är av stor betydelse med hänsyn till *påverkan på människors hälsa och miljön* och även påverkan på värdefulla naturmiljöer och väg E10 som är av riksintresse, samtidigt som det tidvis bedrivs rennärning av betydelse i området m.m. Som skadebegränsande åtgärder nämns bl.a. att skogsridåer inom och runt industriområdet ska kvarlämnas. Detta behöver följas upp med bestämmelser på plankartan för att säkerställas (jfr ovan avseende landskapsbilden).

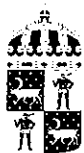
Vatten

Den planerade gruvverksamheten bedöms ge upphov till dels hydrologisk påverkan, genom förändrade flödesmönster, och kemisk påverkan genom utsläpp av föroreningar till recipient. Utsläppen uppges ske genom utsläpp av överskottsvatten eller diffusa utsläpp från upplag. Till övervägande del kommer vattenburna föroreningar att hamna i vattendraget Mertaseno. Dessa frågor hanteras inom ramen för tillståndsprövningen och bör vara avgjorda innan planen antas.

Länsstyrelsen har i yttrande till Mark- om miljödomstolen, i samband med prövningen av verksamheten enligt 9 kap miljöbalken, framhållit att påverkan på vattendraget Mertaseno inte är tillräckligt beskrivet. För att verksamhet av detta slag ska kunna bedrivas inom planområdet krävs att bolaget redovisar en bedömning som utgår från de platspecifika förhållandena samt redovisar de åtgärder som kommer att vidtas för att undvika eller minimera utsläpp till vatten så långt det är möjligt och rimligt. För att planförslaget skall kunna genomföras krävs att erforderliga tillstånd inhämtats bl.a. vad avser hydrologisk påverkan.

Övrigt

Planens genomförande är över huvud taget beroende av utfallet på den pågående miljöprövningen för gruvverksamheten som bl.a. omfattar miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet och dispens från artskyddsförordningen. Sannolikt kommer även en s.k. natura 2000-prövning att ske samtidigt. Kommunen hänvisar till den MKB som är framtagen inför miljöprövningen. Länsstyrelsen anser att denna är alltför ofullständig

Länsstyrelsen
Norrbotten

SAMRÅDSYTTRANDE

4 (4)

Datum
2012-10-22

Diarienummer
402-9017-12

för att man ge en tillräcklig uppfattning om miljökonsekvenserna av den verksamhet som planen ska medge. De synpunkter Länsstyrelsen lämnat i yttrandet över tillståndsansökan bedömer vi som relevanta även för detaljplaneförslaget varför vi hänvisar till länsstyrelsens yttrande daterat 4 sept 2012 (d nr 551-3477-12, 25 84 103-2).

Prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL.

Länsstyrelsen kan inte utesluta att ett genomförande av planförslaget kan medföra risker för påtaglig skada på riksintresse för kommunikationer, eftersom framkomligheten på väg E10 tidvis kan komma att behöva stängas. Länsstyrelsen kan därför komma att pröva planen.

Samråd

Samråd i ärendet har skett med Länsstyrelsens enheter för kulturmiljö, miljöskydd, rennäring, naturvård och krishantering samt med Trafikverket.

Björn Adolfson
Länsarkitekt

Inger Krekula
Planarkitekt